

ПРОГРАМА

підвищення кваліфікації педагогічних працівників

«ПОРУШЕННЯ РОЗВИТКУ У ДІТЕЙ: БАЗОВИЙ КУРС ДЛЯ ОСВІТЯН ТА ПСИХОЛОГІВ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ»

Розробник: Представництво ЮНЕСКО в Україні у співпраці з кафедрою спеціальної та інклюзивної освіти факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Суб'єкт підвищення кваліфікації: Київський столичний університет імені Бориса Грінченка.

Цільова група: педагогічні працівники закладів освіти, які забезпечують освітній процес дітей з особливими освітніми потребами (ООП) (директори та заступники директорів, вчителі, асистенти вчителів, практичні психологи, соціальні педагоги); фахівці-консультанти інклюзивно-ресурсних центрів.

Мета полягає у розвитку інклюзивної компетентності педагогічних працівників, що необхідна для забезпечення ефективного освітнього процесу дітей з ООП у закладах освіти, з урахуванням змісту Професійного стандарту вчителя (наказ Міністерства освіти і науки України від 29.08.2024 р. №1225).

Напрями підвищення кваліфікації: інклюзивна компетентність.

Актуальність розроблення програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників «Порушення розвитку у дітей: базовий курс для освітян» (далі – програма) пов'язана з розбудовою інклюзивного та безбар'єрного суспільства в Україні. Опанування програми педагогічними працівниками буде сприяти побудові безпечного освітнього середовища в закладі освіти та підтримки дітей з порушеннями розвитку в процесі їх соціалізації.

Програма розроблена відповідно до державної політики професійного розвитку педагогічних працівників, а також згідно із законодавством (законів України «Про професійний розвиток працівників», «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників (постанова КМУ від 21 серпня 2019 р. № 800), Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (розпорядження КМУ від 14 грудня 2016 року № 988-р.)) та з урахуванням змісту Національної стратегії розвитку інклюзивного навчання на період до 2029 року й Професійного стандарту вчителя (наказ Міністерства України від 23 грудня 2020 р. № 2736).

Обсяг: 0,5 кредиту ЄКТС / 15 годин.

Орієнтовний розподіл за видами діяльності: 10 годин – теоретична частина, 3 години – самостійна робота, 2 години – підсумковий контроль.

Розподіл є орієнтовним і може варіюватися залежно від зовнішніх та внутрішніх факторів, зокрема таких як: наявність доступу до інтернету, мотивація слухачів, попередній досвід щодо теми, яка вивчається та інше.

Форма підвищення кваліфікації: дистанційна.

Очікувані результати

Учасники Програми:

- Опанують теоретичні основи щодо змісту та етіології порушень й розладів у дітей.
- Поглиблюють знання щодо соціалізації та побудови освітнього процесу для дітей з ООП в умовах сьогодення.
- Отримують практичні рекомендації щодо алгоритмів роботи з дітьми з різними розладами та порушеннями розвитку (РАС, РДУГ, мовленнєві та інтелектуальні порушення).
- Визначають алгоритм взаємодії та співпраці різних фахівців у підтримці дітей з ООП.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:

1 Інклюзивна компетентність (B1)

Знання:

Інструменти забезпечення інклюзивного навчання (інклюзивної культури, політики, практики); принципи і стратегії універсального дизайну в сфері освіти й розумного пристосування (B1.1.31, B1.1.32)

Технології індивідуального та диференційованого навчання; вимоги до особливостей організації освітнього середовища як чинника розвитку особистості здобувачів освіти (B1.3.31; B1.3.33)

Уміння та навички:

Використовувати інструменти забезпечення інклюзивного навчання в освітньому процесі (B1.1.У1)

Організовувати освітнє середовище з урахуванням особливостей, потреб, здібностей, інтересів і можливостей здобувачів освіти (B1.3.У3)

¹ Відповідно до Професійного стандарту за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» (наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 23 грудня 2020 р. No 2736).

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Програма містить **5 тем**, зміст яких передбачає формування знань, умінь та навичок інклюзивної компетентності, які зазначені вище.

Тема 1. Першочергові напрями підтримки дітей з аутизмом в інклюзивному навчанні

Особливості дітей з РАС та їхні основні освітні потреби. Налагодження комунікації з дітьми з РАС та формування у них соціальних якостей. Підвищення адаптивних можливостей дітей з аутизмом. Створення 1) безпечного і 2) розвивального середовища для дітей з РАС.

Тема 2. Підтримка дітей із труднощами письма та читання в закладі освіти

Труднощі з письмом та/або читанням у дітей: що таке “дисграфія”, “дислексія”. Ознаки труднощів писемного мовлення: на що варто звернути увагу педагогам та психологу закладу освіти. Стратегії підтримки дітей із труднощами в писемному мовленні. Аналіз ситуацій з практики.

Тема 3. Стратегії навчання та взаємодії з дітьми, які мають інтелектуальні порушення, у закладі освіти

Зміст та різниця понять «інтелектуальні порушення» та «інтелектуальні труднощі». Принципи побудови індивідуальної освітньої траєкторії для дітей з інтелектуальними порушеннями. Методи, техніки, прийоми та форми роботи у роботі з дітьми, які мають інтелектуальні порушення. Способи полегшення опанування читання, письма, математичних навичок.

Тема 4. Особливості розвитку та виховання дітей з гіперактивністю

Причини РДУГ. Вікові особливості дітей з РДУГ (молодший шкільний вік та підлітковий вік). Проблеми у вихованні дітей з РДУГ: роль вчителя і психолога закладу освіти в їх подоланні. Шкільні проблеми у навчанні дітей з РДУГ. Техніки та стратегії щодо організації освітнього середовища дітей з РДУГ.

Тема 5. Розлади психіки дітей через призму сучасної дитячої психіатрії

Види та поширеність розладів психіки у дітей. Звернення до психіатра: чому і коли варто це зробити. Різниця між психологом, психотерапевтом і психіатром: як пояснити батькам. Найпоширеніші міфи про дитячу психіатрію. Лікування розладів психіки у дітей.

Специфіка реалізації програми

Програма реалізується через вебінари зі зворотним зв'язком та виконання завдань для самостійної роботи в Спільноті сучасних учителів і психологів. (www.facebook.com/groups/modernteachers).

Курс має методичну підтримку, а також можливість обговорювати зміст тем в Спільноті сучасних учителів і психологів.

Спільнота сучасних учителів і психологів створена та функціонує за підтримки Представництва ЮНЕСКО в Україні.

Система та критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання результатів навчання здійснюється за результатами проходження підсумкового тестування та написання рефлексивного есе.

За результатами успішного проходження підвищення кваліфікації (за наявності 80% правильних відповідей у тесті підсумкового контролю) видається сертифікат.

Інформація про викладачів програми:

Тема 1. Першочергові напрями підтримки дітей з аутизмом в інклюзивному навчанні

Тетяна Скрипник – доктор психологічних наук, професор, професор кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Тема 2. Підтримка дітей із труднощами письма та читання в закладі освіти

Наталія Бабич – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Тема 3. Стратегії навчання та взаємодії з дітьми, які мають інтелектуальні порушення у закладі освіти

Світлана Воронцова – консультантка КУ «Карлівський ІРЦ», керівниця професійної спільноти працівників психологічної служби освіти Карлівської, Ланнівської та Мартинівської ТГ, експертка Спільноти сучасних учителів і психологів.

Тема 4. Особливості розвитку та виховання дітей з гіперактивністю

Наталія Науменко – кандидат психологічних наук, старший викладач в НТУ “Київський політехнічний інститут ім. І. Сікорського”, психолог проєкта “ПОРУЧ”.

Тема 5. Розлади психіки дітей через призму сучасної дитячої психіатрії

Алла Петрів - дитячий психіатр, психотерапевт.

Реєстр сертифікатів доступний за посиланням

https://docs.google.com/spreadsheets/d/14DF-W7AX84q4V6LuUMU_Zx4Si2nMBxNI/edit?usp=sharing&ouid=116586342749216069746&rtpof=true&sd=true

20.05.2025 р.

Завідувач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, доктор педагогічних наук, доцент

Олена МАРТИНЧУК

Координаторка блоку психічного здоров'я та психосоціальної підтримки Спільноти сучасних учителів і психологів, консультантка ЮНЕСКО з питань психічного здоров'я та психосоціальної підтримки, кандидат психологічних наук, доцент

Неля ЛЕБІДЬ

